ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo

Bolyum L Ihap 19
Oktubre 7, 2019
www.cpp.ph

EDITORYAL

Isalikway an panguwat ngan pananalumpigos

Panguwat ngan pananalumpigos. Ini an adlaw-adlaw nga durot ni Duterte ngan han AFP/PNP ha masa nga nagkukuri ha mga prontera ngan kabukiran. "Kamurayawan ngan Kahimyangan an saad, kundi puros kabangisan ngan kakurian an bunga han waray wantas nga gerra kontra ha katawhan. Diri natatahuban han mga pabilib nga "serbisyo" an hikuagan nga pagkuri ngan kawaray pakabuhi durot han pangangagaw ngan pagpalayas ha tuna.

Katuyawan an ginsesering nga pira na kayukot an "sumurender" kan Duterte. Armado ba hira, mga kriminal o mayda mga kaso? An kamatuoran, 99% ha ira in mga ordinaryo nga parag-uma, trabahador ha uma ngan mga simple nga nagpapakabuhi. Nauwat hira, gintarhug o ginpwersa: ginpapila han meyor para kumarawat hin bugas ngan de lata, ginpaperma han blangko nga papel, ginpaatender ha "dayalogo" ngan iba pa nga panguwat, agud pagawson nga "sumurender" hira.

Dako nga katuyawan gihapon an palabas han AFP nga " persona non grata" (o pagdeklara han mga " tawo nga diri mag-upay") an Bagong Hukbong Bayan (BHB) ngan mga "walhon nga grupo". Hino ba an ungod nga ginkakangalsan han masa? Diri ba an mga abusado nga sundalo: nakahiyom kun naatubang ha midya, pero nagawas an pangil kun waray kamera? An tinuod nga tuyo han AFP piiton ngan bungkagon an mga organisasyon han katawhan. Igindadabi hia ha BHB bisan kun waray hira krimen o kaso nga gin-aatubang ha korte.

Mapaso han AFP an molupyo ngan an ira mga asosasyon tungod kay nakontra hira ha mga abuso han AFP. Kontra hira ha pagkampo han mga sundalo butnga han mga barangay nga nagdadara hin kadelikaduhan, kahadlok, aringasa,

"Isalikway...," sundan ha paypay 1

50th IB gin-ambus han BHB-ICR

GIN-AMBUS HAN Bagong Hukbong Bayan (BHB) – Ilocos-Cordillera (Chadli Molintas Command) usa nga platun han Charlie Company 50th IB nga ginpapamumunuan ni Lt. Pulalonan ha Aguid, Sagada, Mountain Province dida han Septyembre 26. Sigon han mga nahiuna nga report, usa nga sundalo an namatay ngan usa an samaran. Ginpatuman an ambus ha butnga han operasyon dumog han Northern Luzon Command han AFP nga naglulupgop han lima nga munisipyo, (Bontoc, Sagada, Besao, Tagdian ngan Bauko) ngan kasapit nga munisipyo han Abra (Tubo).

Samtang, gin-ambus han usa nga yunit han BHB-Mindoro (Lucio de Guzman Command) an usa nga trak han pulis nga nagbabyahe ha haywey nga sakop han Barangay Pasi, Socorro, Oriental

"50th IB...," sundan ha paypay 3

"Isalikway...," tikang ha paypay 1

bisyo ngan destorbo ha molupyo.

Dako nga pabug-at ha katawhan ini nga mga ginhihimo. Ginpupondohan han kwarta han katawhan pero ginkikitaan han mga buaya nga upisyal han AFP. Kaupod dinhi an E-CLIP nga nagsaad nga maghahatag hin P65,000 kada "nagsurender." Dmo nga kaso nga waray bisan piso nga naabot ha ira palad. May iba naman nga nakakarawat hin 5,000 ha porma hin hulugan nga motorsiklo. Gatus-gatos kamilyon pisos an nakukurakot han mga hakug nga upisyal nsugad liwat an nahitabo nga sistema han pangawat ha 4P's). Mas damo an "masurender" mas dako an makukurakot.

Dako nga negosyo gihapon an an mga magastos nga palabas sugad han ginpapahimo nga "pabalay", "pamasyada ha Hongkong", ngan iba pa nga katuyawan. An kamatuoran, imbis nga pabalay, may mga kaso nga an mga "sumurender", labi na an mga lalaki, ginkukudal nga sugad hin hayop ha sakob han mga kampo militar.

Pirit nga ginpapagawas han AFP/PNP nga suportado han katawhan an ira gerra kontra ha BHB. An kamayuoran, an masa mismo an ira gingegerra. An masa an ura-ura nira nga ginpapakurian. Gindidid-an hira nga magtrabaho ha uma o gumawas ha baryo. Gintetsekpoynt ngan ginuulang an ira pagkaon. Ginkakampuhan an mga eskoylahan han kabataan. Kahadlok, diri kalipay, an durot an ira armado nga presensya ha butnga han baryo, panunog han mga payag, pananaka han mga balay, pagpinabuto han pusil, panganganyon, panmomba han mga helikopter, bisan an nakakarinde nga paglibut-libot han mga drone.

Pira nga parag-uma na ba an ginpatay han mga pwersa ngan ahente han AFP/PNP? Ha urhi nga ihap: 231. Hin-o an mahingangalimot ha Masaker ha Sagay, ha Masaker ha Lake Sebu, ha 14 nga ginpatay ha sakob hin usa kaadlaw ha Negros? Waray hira pusil, pero inato daw hira.

An panguwat nga "surender" ngan "persona non grata" han AFP/PNP in mga buwa nga palabas agud uwaton an masa. Gintatahuban hini an kapakyasan han rehimen Duterte nga perdihon an BHB ngan an kamatuoran han padayon nga nagpoporsige an armado nga pakig-away ha Luzon, Visayas ngan Mindanao.

Dako nga parupanguwat hi Duterte ha pagpopostura niya nga makaparag-uma ngan para ha reporma ha tuna. Guliat ni Duterte: " Talikdan na niyo an NPA, ha akon na kamo!" samtang nanhahatag hin waray-pulos nga mga papeles. Gintatahuban ni Duterte an krisis nga nagpuputos ha kabaryuhan. Gatus-gatos kayukot nga mga parg-uma han humay an ginpapatay ni Duterte ha pagbaha han imported nga bugas. An iya maitom nga larang in agawon an tuna nga tanggalon an kakayahan nga umato an masa nga anakbalhas agud libre nga makasulod an mga langyaw nga kumpanya ha pagmimina, plantasyon han *oill palm*, mga proyekto nga pan-enerhiya ngan panturismo, kalsada nga iba pa nga imprastruktura para ha dagko nga negosyo.

Tuyo hini ngatanan nga panguwat nga bungkagon an pagkaurusa han masa nga anakbalhas ha kabaryuhan ngan piangan an ira kusog nga umato. Pirit nga ginbubungkag ngan igindidiri an mga demokratiko nga tsapter agud mahibilin adton maluhod la ha AFP/PNP ngan adton mga upisyal nga masunod ha ngatanan nga ira mando. Gintatapos an mga kalibrehan ngan katungod bisan nakasurat ha ilarum han kalugaringon nira nga konstitusyon 1987. Ini an kaayusan nga pasista nga igin-iimponer ni Duterte ha bug-os nga nasud. Hingyap niya nga kuhaan hin kapas an mga tawo nga depensahan an ira mga interes ngan kaupayan. Ginkakangalasan ni Duterte an mga parag-uma, mga Lumad, kababayen-an, kabatan-onan nga nagkakaurusa ngan naninindugan.

Kun waray kusog nga umato an katawhan, waray makakapugong kan Duterte nga dugang nga pakurian pa an masa, pahalawigon an iya poder ngan tumanon an inop niya nga magin diktador sugad kan Marcos agud kontrolon an ngatanan nga baligyaan han druga, katinan an ngatanan nga kontrata han China ha pangawat han natural nga karikuhan ha tuna ngan kadagatan, solohon an kurapsyon ngan padayon nga mabuhi ha waray tubtuban

"Isalikway...," sundan ha paypay 3

ANG Bayan

Bolyum L Ihap 19 | October 7, 2019

Igin-gagawas an *Ang Bayan* ha yinaknan nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray ngan Ingles. Nakarawat an *Ang Bayan* han mga kontribusyon ha porma han mga artikulo ngan balita. Gin-aaghat liwat an mga mambarasa nga magpaabot han mga suson ngan rekomendasyon ha ikauuswag han aton mantalaan.

instagram.com/prwcnewsroom

@prwc_info

cppinformationbureau@gmail.com

Gin-uunod

Editoryal: Isalikway an panguwat ngan pananalumpigos 1

50th IB gin-ambus han BHB 1

Pagawson hi Alexandra! 3

Demokrasya ha BHB 4

2 nga parag-uma ginpatay ha Catanduanes 5

An hitsura han kapitalismo ha China 5

Iligal nga druga, mas nagsarang 8

#Kampuhan ha Ilocos, iginlansar 8

Makuri nga kamutangan han mga Migrante 9

Nasyunal nga ukoy-pasada, madinaugon 10

P30,000 sweldo, igin-iinsester han mga magturutdo 10

An *Ang Bayan* igin-gagawas duha kabeses kada bulan han Komite Sentral han Partido Komunista ng Pilipinas

"Isalikway...,' tikang ha paypay 2

nga pagkahuralwa.

Katawhan! Dugang nga kakurian ngan katinalumpigos an hiaaguman han masa nga anakbalhas ha mga prontera ngan kabukiran kun kita mahuyo ngan mayukbo la kan Duterte ngan ha AFP/PNP. Ungbawan an kahadlok! Duruyog ngan magdepensa! Magkaurusa ngan umato!

Ano an dapat naton himuon? Bawion an kalibrehan nga iginhikaw! Ipakigbisog an mga kalibrehan ngan demokratiko nga katungod. Tukuron, pahiluagon ngan padig-unon an kalugaringon nga asosasyon! Kinahanglan gumios an bug-os nga barangay, an magkahigrani nga barangay ngan an burubug-os nga katawhan.

Ura-ura kagrabe an paniniyupi han rehimen Duterte ha masa nga anakbalhas ha mga prontera ngan kabukiran. Sanglit, kinahanglan maniguro nga ipakigbisog an interes ngan ikauupay han ngatanan nga masa nga nagkukuri. Duruyog nga ipakigbisog an pagkaltas ha plete ha tuna, pagpahibubo han interes han pautang ngan presyo han gahi ngan pestisidyo, makatadungan nga presyo han humay, kopras, saging, abaka ngan mga produkto ha uma, katungod ha pondo pankalamidad ngan iba pa. Duruyog nga atuhan an magtiyupion nga mga proyekto han mga langyaw ngan lokal nga dagko nga kapitalista nga nagliligis ha interes han kablasanon.

An Partido Komunista ng Pilipinas in hugot nga kaugop han katawhan. Diri magbabag-o an panindugan han Partido para ha interes han masa nga anakbalhas. Sumpa han Partido hul-os nga magpakadigon agud magpabilin nga giya, lider ngan kasama ha kada segundo han makuri nga pakig-away kontra ha magtiyupion ngan magtalumpigoson.

Gintukod han Partido an BHB komo tinuod nga hukbo han masa nga Pilipino. An mga Pula nga mangaraway hini ginbubug-os han pinakamag-upay, pinakamag-isog ngan pinakatangkod nga mga anak han nasud. Gin-uungbawan nira an kakurian, kamingaw ngan ngatanan nga sakripisyo ngan waray-ruhaduha nga iginhahatag an ngatanan nga kabaltok ngan kusog agud depensahan an masa kontra ha pagpapakuri ngan paniniyupi. Padayon naton nga ighatag an ngatanan nga suporta ngan paghigugma ha aton hukbo. Deirudiretso nga papakusgon han BHB ngan igpapasulong an armado nga pakig-away ha bug-os nga nasud agud atakihon an mga berdugo ngan krimenal nga yunit han AFP, PNP ngan ngatanan nga armado nga tawohan ni Duterte.

Isalikway ngan atuhan an panguwat ngan pananalumpigos ni Duterte ngan han AFP/PNP! Atuhan an panbubuhag ha masa! Magkaurusa ngan duruyog nga ipakigbisog an demokrasya ngan interes han bug-os nga nasud! Tapuson ngan rumkon an pagjhahadi han pasista nga rehimen Duterte. AB

"50th IB...," tikang ha paypay 1

Mindoro dida han Setyembre 24. Diri mamenus ha 12 an kaswalti ha gapil han kaaway. An nasering nga mga pulis gin-gagamit han 203rd IBde ha mga iginlalansar hini nga operasyon kombat ha isla.

Ha Camarines Sur, gindis-armahan han BHB-Caramoan (Tomas Pilapil Command) hi Jose Cordial, ha Sityo Mantopo, Barangay Binagasbasan, Garchitorina. Nakumpiska ha iya an duha nga KG9 ngan upat nga magasin hini, duha nga pistola nga kalibre .45 ngan upat nga magasin hini ngan mga bala. Hi Cordial, usa nga pirata, ignrereklamo han mga residente tungod ha iya pangabuso, pananarhug ngan pagpapabuto hin pusil. Dabi liwat hiya ha pagpasarang hin druga ngan pangagaw han tuna ha mga takip nga parsela han tuna nga pananag-iya han iba nga parag-uma.

Samtang, hugot nga ginpanhimuwa han BHB-Albay (Santos Binamera Command) nga mayda nahitabo nga engkwentro ha Sityo Cadlom, Barngay Pndan ha Ligao, Albay hadton Oktubre 1. Sering han BHB, larang la ini han AFP-PNP para tagan rason an pagtutukod hin Provincial Task Force to End Local Communist Armed Conflict. AB

Ihunong an panloloko, pagawson hi Alexandrea

NAGSALAWAD HIN PITISYON para ha *writ of habeas corpus* ha Korte Suprema hi Arnulfo Pacalda, amay ni Alexandrea Pacalda, usa nga aktibista nga iligal nga gin-aresto han Armed Forces of the Philippines ngan ginpagawas nga "nagsurender" nga Pula nga mangaraway.

SigOn han mga abugado han pamilya Pacalda, gin-aaro nira nga dagmit nga ig-atubang han militar hi Alexandrea ha korte agud dayon hiya mapagawas. Hi Alexandrea gin-aresto hadton han Septyembre 14 ha Barangay Magsaysay, Quezon. Waray hiya pakaona ngan pakaturuga hin haros 30 oras. Ginpaperma hiya hin usa nga dokumento nga nahibaruan niya ha urhi nga usa ngay-an nga pahayag hin boluntaryo nga pagsurender. Ginbawi niya ini kahuman mabisita han iya pamilya ngan medyo naibanan an iya kahadlok nga gin-aabat niya. Nagpagawas hiya hin nakabidyo nga pahayag nga nagsesering nga waray hiya magsurender, ngan waray hiya rason agud magsurender.

Ha abre nga surat han amay nga Pacalda, gin-aaro niya ha publiko an suporta agud dagmit nga mabuhian an iya anak. Sering niya, umukoy hiya ngan han iya anak nga lalaki ha pagtatrabaho agud updan hi Alexeandrea ha presuhan han kampo-militar tungod ha kahadlok ni Alexandrea nga utro hiya pwersahon nga "magsurender" kun waray hiya bisita. Nagpapabilin nga madig-on an pamilya Pacalda tungod kay maaram hira nga waray sala ngan waray ligal nga basaranan an pagkadetiner kan Alexandrea. AB

Buhi nga demokrasya han BHB

Demokrasya ha sakob han Bagong Hukbong Bayan

Luyo han pag-eksister han pasista nga tiranya, ginbubuhi han katawhan ha dalan han pakig-away. Mahiaagi-an ini ha mga organisasyon han katawhan, ira mga organo han pampulitika nga poder ngan gubyerno han katawhan, ngan ha sakob han Partido Komunista ngan han Bagong Hukbong Bayan. Nadaloy dinhi an boses han mga tiniyupi nga klase ngan demokratiko nga sektor, an ira mga demanda ngan karab-uton, sugadman an ira mga kaisog ngan pagkangalas ha nakalingkod nga rehimen. Ha sakob hini libre nga naipaplastar han katawhan an ira mga karukayaknon hin waray kahadlok ngan reserbasyon. Nalutaw hini nga proseso an makatadungan ngan tukma nga resolusyon ha ira mga isyu, nga nakakalaum hira nga hul-os ini nga susuportahan ngan dedepensahan an ira hukbong bayan.

Nadaloy an demokrasya ha rebolusyon ha sakob han NPA. Ini an pahayag ni Ka. Ando, usa nga kumander han Bagong Hukbong Bayan. Ginseseguro ini han mga sanga han Partido Komunista ng Pilipinas nga aada ha sakob han hukbo. Karuha ini han disiplina nga hugot nga ginkakatinan han mga Pula nga mangaraway.

Yawe ha pagdaloy han demokrasya an mga talakayan ngan pagaram ha ranggo han mga kumander ngan mangaraway ngan kadre han Partido hiunong ha mga prinsipyo han Marxismo-Leninismo-Maoismo ngan ha programa, mga palisiya ngan mga desisyon han Partido komo kaparte hini. Importante gihapon dinhi nga regular an koliktibo nga pagsuson ngan pagsuson-hakalugaringon han mga Pula nga mangaraway nga yawe ha pagpapadigon han ira pagkaurusa.

Natatagan-hitsura an demokrasya han hukbo ha tulo nga natad–pulitika, militar ngan ekonomiya.

Makikit-an demokrasya ha pulitika ha pagkamayda hin mga miting ngan libre nga pagpahayag han pansakob giutan han mga kumander ngan sundalo han hukbo.

Kadam-an han mga Pula nga mangaraway mga parag-uma ngan minorya nga katawhan. Ginseseguro han mga kadre han Partido nga pahiaraon hira ha paghatag hin opinyon ngan pagpahayag. Kaparte han matag-adlaw nga kinabuhi han mga yunit han hukbo an halipot nga miting ngan pag-aases tubtub ha lebel han iskwad.

Kaparte han demokrasya ha militar an katungod han kada mangaraway nga magpahayag han ira opinyon ngan ha mga karukayaknon militar. Sugadman, antes ngan pagkahuman han mga kampanya militar in ginkikinahanglan maghimo hin mga miting an BHB. Gintatalakay dinhi an mga plano pan-operasyon, mga pamaagi ngan teknika han pag-ato ngan pagmadinaugon han mga opensiba.

Naipapakita liwat an demokrasya militar ha pagbutang hin mga kadre han hukbo komo mga kumander ngan upisyal nga waray pagpipili ha edad. Ginbabasag hini an kultura han pagin mas lagas o di ngani beterano antes magin upisyal.

Lubog ha adlaw-adlaw nga pakig-away an mga kumander han BHB, katipa ha mga heneral han reaksyunaryo nga armado nga hukbo. Aada ha unahan hira han mga pakig-away ngan sakripisyo ngan nagseserbe nga modelo ha mga Pula nga mangaraway han prinsipyo han "simple nga panginabuhi, ngan maduruto nga pakig-away."

Uusa nga lamesa-han-pangaon

Kan-on, Utan, Bulad, De lata. Ini an kaagsuban nga ginsasaruan ngaduha han mga Pula nga kumander ngan mangaraway han lamesa. Ha tulo nga demokrasya, ha ekonomiya lus-ay nga iginpapakita an pagkakapantay-pantay.

Magkasaro hira ha pantay nga rasyon ngan pantay nga badyet. Kaagsuban, iginhahan-ay an mga surudlan ha kusina ngan magkasurunod ngan gintataksan hin pagkaon. Ginseseguro han mga igin-asayn nga upisyal ha suplay an pagkamayda hin sadang nga pagkaon ngan iba pa nga panginahanglan han mga mangaraway.

Diri la ha pagkaon kundi bisan ha gamit makikita an pagkapantay-pantay han mga mangaraway. Waray paghatag hin mga pabor ha mga upisyal. Kun ano an klase han gamit nga iginhahatag ha usa sugad liwat ha iba pa. Gintatalinguha nga sumadang ngan mahatagan an mas nanginginahanglan han mga suplay nga napalit o narekawdar. Agud maseguro an tama nga paggamit hini, pana-panahon nga naghihimo hin imbentaryo an mga upisyal ha suplay.

Simple nga panginabuhi han mga kumander ngan mga sundalo han hukbo. Katipa ini ha bundat nga mga heneral han AFP ngan PNP nga nanag-iya hin mga dagko nga mansyon. Nag-uunahay an mga upisyal hini ha pangurakot bisan ha gutiay ura-ura nga pan-operasyon nga pondo nga nakaalutaga para ha ira mga tropa. Ha kaso pananglitan han mga CAFGU, gin-gagamit pa para ha personal nga negosyo han mga regular nga sundalo an sweldo han mga elemento ngan binabayaran la ini hin-

"Demokrasya...," sundan ha paypay 5

2 nga parag-uma hin abaka ginpatay ha Catanduanes

Patay hira Lito Aguilar, 33 ngan Cristopher Abraham, 31, mga parag-uma han abaka, kahuman panmusilon han gintig-ob nga tropa han 83rd IB ngan PNP Catanduanes Provincial Mobile Force Company ha Taopon, Panganiban, Catanduanes dida han maagahon han Septyembre 22. Samaran naman hira Jimmy Sierra, Joseph Torado ngan Jomarie Calderon.

Kahuman an krimen, nagtanom hin ebedinsya nga riple an mga sundalo ngan ginpagawas nga mga myembro kuno han Bagong Hukbong Bayan an duha. Hugot ini nga ginpanhimuwa han mga residente han baryo. Sigon han kapitan han barangay, kaparamilya an lima nga biktima ngan nandadakop la isda ha salog para ha kasal ni Aguilar.

Ha Sibagat, Agusan del Sur hadton Septyembre 14, ginpanmumusil han nag-ooperasyon nga mga tropa han 29th IB ngan mga Scout Ranger hi Datu Carlito Anduhuyan ha Sityo Dandanon, Barangay Calambugan ha nagsering nga bungto. Nakatalwas ha panmusil an iya upod nga hi Jhonny Boy Dandanon. Nagtanom gihapon hin ebedinsya nga riple an mga sundalo ngan iginbalita nga kaapi han BHB an ira napatay.

Kabaliskaran hini, igin-insister han mga kapamilya ngan kahimaryo han biktima nga sibilyan hi Anduhuyan. Kumadto la an mga biktima ha bukid agud maglagadi hin kahoy.

Iligal nga pag-aresto. Pito nga aktibista an iligal nga gin-aresto ha usa nga tsekpoynt han gintig-ob nga tropa han AFP ngan PNP ha Puerto Princesa, Palawan hadton Octubre 4, alas 8:30 han gab-i. Kaupod nga gin-aresto an hadto anay tagapagyakan han Karapatan –Southern Tagalog nga hi Glendyhl Malabanan. Ginamit kontra ha iya an usa nga mandamyento de aresto nga may mga nakalista nga alyas. Diri upod ha listahan an iya ngaran.

Gin-aresto hi Malabanan kahuman maglansar an grupo hin embistigasyon nga naireport nga pagtalapas han AFP ha tawhanon nga katungod mga parag-uma ha bungto han Taytay.

Ha Navotas City, dida han Septyembre 22, iligal nga gin-aresto, ginpreso ngan ginkastigo han mga pulis hi Nardric Poras, 17, membro han Kadamay-Metro Manila. Kahuman ini niya dad-on ha hospital an samaran nga hipid ha balay nga naigo hin bala ha usa nga operasyon nga "kontra-druga" han mga pulis. Gin-akusaran hi Poras nga nagbabaligya kuno hin iligal nga druga.

Gin-aresto naman han 20th IB hira Christian Sabado, Anton Manoso ngan Edson Picson dida han Oktubre 2, alas-11 han aga ha Barangay San Francisco, Las Navas, Nothern Samar. An tulo in mga membro han Northern Samar Small Farmers Association nga naghihimo hin pag-imbistiga hiunong han pagsamwak han peste nga grabe nga naghihibang ha mga umhanan ha probinsya, partikular ha Catubig ngan Las Navas. AB

"Demokrasya...," tikang ha paypay 4

pira kakilo nga bugas ngan pira kapiraso nga sardinas.

Ha BHB, koliktibo nga gindedesisyunan ngan iginpapatuman an mga buruhaton pamproduksyon subay ha prinsipyo han "pagtindog ha kalugaringon teel". Binubuligan han mga kasama nga sadang nga kahibaruan ha produksyon an iba nga relatibo bag-o ha buruhaton.

An mga kumander ngan mangaraway in magkaupod ha pareho nga gipit ngan kahuraan nga sitwasyon ha sakob han hukbo. Ha panahon han grabe nga opensiba militar han kaaway, ginkikinahanglan an hugot han situron an hukbo. Ha sugad hini nga mga kamutangan, pareho nagpapadig-on an demokrasya ngan disiplina han mga yunit han hukbong bayan. AB

An hitsura han kapitalismo ha China

Ha pagsalin-urog han ika-70 anibersaryo han pagkatukod han People's Republic of China (PRC) hadton han Oktubre 1, iginparada han China an mga bag-o nga armas ngan armado nga hukbo hini ha usa nga magarbo nga pagpapakita han imperyalista nga kusog. Pareho han pakikiggerra hini ha natad han negosyuhay, klaro nga iginpabot hini ha dagko nga kapitalista nga nasud, labi na an US, an kaandaman hini nga umatubang ha nagtitikagrabe nga inter-imperyalista nga banggaay samtang naghihingyap hin mas haluag nga impluwensya ngan kontrol ha bug-os nga kalibutan.

Ha naglabay nga pira katuig, landaw an pagpapakusog han China han kalugaringon hini nga hukbo, sigon ha mga upisyal nga pahayag hini, agud protehiran hini an mga internal nga interes han nasud (kaupod an mga teritoryo nga unilateral hini nga gin-aamkon sugad han South China Sea), sugadman an pagpahiluag ngan tikadamo nga pan-gawas nga mga interes hini.

Ini na an naabot han pagbalik han China ha matiyupion ngan matalumpigoson nga kapitalista nga dalan, nga sukwahi ha iginpagawas han mga lider hini, diri naipatuman ha murayaw o mamingawon nga paagi. Lugod igin-imponer han China ini nga transpormasyon pinaagi han grabe nga panmuypoy ngan paniniyupi ha kalugaringon hini nga katawhan nga nagkokomponer han milyun-milyon, nga ha hiluagan ngan todo nga panwakay han katilingban ngan ekonomiya nga sosyalista.

Diri maitatago han pamunuan han Communist Party of China (CPC) an pagtatraydor hini ha proletaryado, an pag-ungbaw yana han monopolyo kapitalismo ha China ngan an paghimo hini hin mga pitad nga maikokonsedera nga imperyalista nga agresyon.

Manipis nga tahub nala an mga sosyalista nga retorika ngan pag-iiba hini ha westehanon nga kapitalismo pinaagi han pagdeklara nga nagpapabilin ini nga sosyalista nga nasud, bisan kun mayda mga "kinaiya nga Chinese." Ginpabilin hini an pan-gawas nga istruktura han partido komunista, sugadman han mga kongreso han katawhan ngan mga kapunungan. Pero ha aktwal in ginhahadian han mga monopolyo kapitalista ha sakob ngan gawas han partido ngan estado ngan mga kakunsabo nga langyaw nga negosyante an estado.

Pagbungkag han kolitibo nga pananag-iya ngan pananag-iya han tuna

Usa ha pinakasyahan ngan pinakagrabe nga pitad nga iduso han mga rebisyunista nga nagkontrol ha CPC agud rubaon an sosyalista nga sistema an pagbungkag han koliktibo nga panag-iya, pag-ataman ngan pagpapauswag ha tuna. Gintikangan han pamunuan han China hadton urhi nga parte han dekada 1970 an proseso han "de-koliktibisasyon" nga nagbalhin ha "responsabilidad" han produksyon ngan panguma tikang ha mga komite han komuna ngadto ha mga indibidwal nga pamilya. Bisan kun nagpabilin ha komuna na an pananag-iya han tuna, iginhatag ha mga indibidwal nga parag-uma an kaangayan maghulad hini ha sakob hin 15 ka tuig, nga ha kaihaan ginhimo nga 30 katuig. Ilarum han sosyalista nga China, gin-organisa an mga komuna komo usa nga porma han pampubliko nga pananag-iya kun diin an tuna pananag-iya han estado ngan dagko nga komuna, an produksyon koliktibo nga gindedesisyunan ngan ginmamaneho han komuna, ngan an rekurso ngan karikuhan ginpupulsan han bug-os nga katawhan.

An gudti nga komuna mahihimo bug-uson hin 5,000 kapamilya samtang an dagko in mahihimo nga umabot ha 20,000 pamilya.

Sukwahi ha iginpagawas han CPC hito nga panahon nga "marayhak" ngan "boluntaryo" an pagkarawat ha de-koliktibisasyon, hiluagan an pagtipa han mga parag-uma, sugadman han uruubos nga mga kadre han Partido, hini nga pitad. Pinakamahugot an pagtipa hadton pinakamauuswag nga bungto sugad han Shanghai, Beijing ngan Yunnan, nga ha kaurhian in ginhimo nga mga sentro han kapitalista nga produksyon han lokal ngan langyaw nga mga monopolyo. Ssugad paman, gamit an makinarya han estado, iginpatuman an de-koliktibisayon ngan iginbalik an mga parag-uma ha tinaggudti ngan bulag-bulag nga produksyon. Ha abereyds, aada ha 0.64 ektarya nala an tuna nga gintatag-iya ngan gin-uuma han kada parag-uma.

Pag-abot han 2002, ginbag-o han China an palisiya hini ha tuna ngan iginpatuman an utro nga konsentrasyon han tuna, pero ha kamot nala han pipira. Durot han duso han urbanisasyon, gintugutan hini an hiluagan nga panlulupot han pribado nga negosyo ngan plantasyon nga komersyal ha tuna han mga komuna ngan indibidwal nga parag-uma. Ginhatagan hin gahum han China an mga burukrata hini ha gubyerno nga agawon an mga agrikultural nga katunaan ngan it-

"China...," sundan ha paypay 7

"China...," tikang ha paypay 6

ransporma ini para ha gamit-industriyal, komersyal o panturismo. Hadton 2008, igintugot na han China an waray-ulang nga pagbaligya ngan pagsusubasta han katungod nga maghulad ha tuna han mga indibidwal nga parag-uma. Hadton 2016, 20% han mga tuna nga agrikultural konsentrado na ha pribado nga mga kumpanya ngan indibidwal, ngan 5% nala an pormal nga gintatag-iya han estado.

Ginhawanan hini nga palisiya an pribatisasyon ngan rekonsentrasyon han milyun-milyon kaektarya nga tuna ha kamot han mga lokal ngan langyaw nga kumpanya. Gin-uk-ok han dekoliktibisasyon ngan kaurhian in pribatisasyon han tuna an makaklase nga alyansa han trabahador ngan parag-uma, an pagkaurusa han kabaryuhan ngan kasyudaran ngan an balansyado nga pag-uswag han agrikultura ngan industriya. An mga parag-uma nga Chinese, nga nagserbe komo prinsipal nga pwersa ha sosyalista nga konstruksyon in nawarayan gahum ha pulitika ngan ekonomiya.

Ha pagbungkag ha mga komuna, sinamwak an gutom tungod kay diri na naseguro an produksyon han sadang nga pagkaon ngan maksimisasyon han rekurso para ha kabugusan. Nawara an kabakyang nga mga mekanismo sugad han mga kooperatiba ha pagbaligya. Waray iginsaliwan nga mga subsidyo ngan mga insentiba an estado agud suportaran ini. Ha kaurhian, damo ha mga parag-uma an umundang ha pag-uma durot han higtaas nga gastos ha produksyon labi na katapos tanggalon han estado an kontrol han presyo han mga abuno ngan gahi.

Kadungan ha pagkalusaw han mga komuna, nawara gihapon an mga serbisyo nga iginhahatag hini, sugad ha panlawas ngan edukasyon. Kun ha panahon han sosyalista nga konstruksyon, naabot ha 85% han mga pamilya ha kabaryuhan nakakatagamtam hin serbisyo panlawas (prinsipal ilarum han sistema nga "duktor nga nakateel"), pag-abot han dekada 2010, baliskad na an estadistika (80% waray serbisyo-). Sugad liwat, ha dekada 1970, 70% pa han mga kabataan ha kabaryuhan an nakakagtapos han hayskul, 10% nala ha ira an nakagradweyt pag-abot han dekada 1990.

Ha tantiya han United Nations, aada ha 750 milyon ha kabaryuhan han China an nabubuhi hin waray pa $2/adlaw (100). Kadam-an ha mga nagtatrabaho ha mga syudad diri nahiuupod ha ihap han mga residente (gintatantiya nga aada ha 250 milyon) ngan ha sugad diri naalutagahan hin mga serbisyo sosyal. Ha bug-os nga kalibutan, pinakadako ha China an agwat han mga kita giutan han mga naukoy ha syudad ngan kabaryuhan tikang pa dekada 1980.

Pribatisasyon han industriya

Tungod kay gin-agawan hin tuna an mga parag-uma, napiritan hira nga makipagsapalaran ha mga syudad agud magpakabuhi. Nakipagsusukan hira ha dati na nga limitado nga espasyo ha mga syudad, ngan nakikipag-agaway ha mga trabaho nga hagmubo an sweldo ngan grabe an mga kundisyon ha pagtrabaho.

Gintatantiya nga aada ha 150 kamilyon nga parag-uma an kinadto ha mga syudad tikang dekada 1980 durot han de-koliktibisasyon ha kabaryuhan. Hira an nagin atabay han barato nga kusog-pagtrabaho nga ginsisingabot han lokal ngan langyaw nga mga kumpanya. Ha kabugusan nga kusog-pagtrabaho, dumako an ihap han mga trabahador nga diri dabi ha agrikultura tikang 31% ha dekada 1980, ngadto 50% hadton 2000 ngan 60% pag-abot han 2008. Gintatantiya maabot ini ha 70% pag-abot han 2020.

Hadton dekado 1990, iginpatuman han China an hluagan nga pribatisasyon han mga pampubliko nga industruya. Iginbaligya ha pinakahimubo nga kantidad, kundiman haros ipinhatag hin libre, ha mga pribado nga intedad an haros ngatanan nga gudti ngan tama-tama nga kadako nga negosyo, ngan pira nga dagko nga pampubliko nga pabrika. Damo nga upisyal han gubyerno (kaupod an mga kurap nga "kadre han Partido"), mga manedyer han nasering nga mga negosyo ngan mga kapitalista nga mayda koneksyon ha CPC an nagpulos hini nga pitad. Hira an nagkomponer ha bag-o nga mga kapitalista ha katilingban Chinese. Madagmit nira nga napatubo an ira mga kapital tikang ha pangurakot ha mga pampubliko nga katigayunan ngan negosyo ngan pagsingabot ha mga barato nga kusog-pagtabaho han masa nga anakbalhas. Gintatantiya nga umabot ha 30 katrilyon *yuan* (o 217 katrilyon ha balyuay nga 1 *yuan* = P7) an kantidad han mga pampubliko nga katigayunan nga ginhuthut han mga kapitalista.

Hadto pa han dekada 1980, gin-abrehan na han China an lokal nga ekonomiya ha pan-gawat han langyaw nga puhunan. Iginlatag hini an mga ispesyal nga sona nga pan-eksport kun diin libre nga makatindog hin mga empresa an mga langyaw nga kapitalista hin diri nagbabayad hin buhis ngan diri nasunod ha mga palisiya ha pagtrabaho ngan iba pa nga "insentiba." Hadton Marso, iginpasa na ha kapunungan han China an bag-o nga balaud kasumpay ha langyaw nga panmuhunan nga mag-aabre na han bug-os nga ekonomiya han nasud ha langyaw na kapital ngan pangawat. Magkakaepekto an nasering nga balaud ha Enero 2020.

Ha sakob han mga pampubliko nga empresa, minilyun-milyon nga mga trabahador an nawarayan hin trabaho ngan nalubong ha kakurian durot han mga palisiya nga iginppatuman han bag-o nga mga kapitalista ha ngaran han "modernisasyon." Gamit an modelo ha mga abante nga kapitalista nga nasud, gintanggal han bag-o nga kapitalista an mga garantiya ngan benepisyo nga igintatak ngan ipinakig-away ha panahon han sosyalista nga konstruksyon. Ginhatagan an mga manedyer ngan kapitalista hin katungod nga mag-empleyo ngan magtanggal hin trabahador. Ginsaliwnan han sistema an dati nga sistema han koliktibo nga pagpahitaas han produktibidad han sistema han paghatag hin mga materyal nga insentiba. Kabalyo hini, ginbawi an dati nga mga sosyalista nga garantiya kaupod an seguridad

"China...," sundan ha paypay 8

Iligal nga druga mas nagsarang

Lumandaw an ribalay han mga sidikato ha druga ha sakob han militar ngan pulisya han aminon ni hadto anay ngan heneral Aaron Aquino nga mga pulis mismo an nagpapasarang han mga iligal nga druga nga nakukumpiska. Ginsering ini ni Aquino, hepe han Philippine Drug Enforcement Agency, samtang nangangaro hiya hin P2.5 bilyon badyet ha senado hadton Septyembre 16. Iginpapakita ha pagbista hini an kadunutan ngan kriminalidad han pinakahitaas nga upisyal han PNP nga pinakagrabe yana ha ilarum han rehimen Duterte.

Ha pagbista, nahalungkat an modus han gintatawag nga mga "ninja cop" nga diri iginrereport an kaparte han nakukumpiska nga mga druga agud utro nga igbligya, gamiton komo pankalugaringon nga konsumo o di ngani igtanom komo ebidensya ha ira mga target dakpon.

Nabuksas hi PNP Chief Oscar Albayalde nga protektor han mga "ninja cop" nga nagtago hin masubra 160 kakilo nga shabu tikang ha kabug-ousan 200 kakilo nga nakumpiska ha usa nga reyd hadton 2013 ha Pampanga. Naisumat nga gin-aro ni Albayalde kanda Aquino, hadto hepe han PNP Central Luzon, ngan kan Rodrigo Duterte an pagabswelto ha iya mga tawuhan.

Labot ha pagdako han pamaligya han iligal nga druga tungod ha mga "ninja cops", iginsumat han United Nations Office on Drugs and Crime hadton Marso nga mahinungdanon an pagdako han produksyon han shabu ha Pilipinas hadton han 2018. Humitaas liwat an ihap han sumakob nga shabu tikang ha US.

Labot ha shabu, dumako gihapon an produksyon ngan pagsakob han iba pa nga klase han iligal nga druga. Kaupud dinhi an pagkamayda hin pabrika han *ecstasy* ngan pagdamo han nakukuha nga mga pakete han *cocaine* ha kadagatan han nasud. Dumako liwat an ihap han sumakob nga *Fentanyl*, kilalado komo druga nga ginagamit ni Duterte. Ligal an *Fentanyl* kundi mayda epekto hin pagkahubog sugad han iligal nga druga.

Diri na bag-o an mga pagbubuksas han kriminalidad ngan kurapsyon ha PNP ngan AFP. Ini an mabangis nga nawong han burukrata kapitalismo, kun diin hinganiban han naghahadi nga klase an reaksyonaryo nga estado agud depensahan ngan isulong an interes han mga dinastiya ha pulitika ngan han mga sindikato nga kriminal nga nakadikit ha ira. Aada ha pungkay han burukrasya ini hi Duterte, nga amo gihapon an pinakanawong han kourapsyon ngan pinakadako nga protektor han mga sindikato. AB

"China...," tikang ha paypay 7

ha trabaho, pensyon, *maternity leav*e ngan iba pa nga benepisyo nga panlawas, edukasyon, ngan iba pa. Hadton 1982, gintanggal ha konstitusyon han China an katungod magwelga, usa nga katungod nga ginseguro hadto han mga rebolusyunaryo nga Chinese. Sugad ha kabaryuhan, hiluagan ngan grabe an nagin pagtipa han mga trabahador hini nga mga pitad.

Durot hini nga mga palisiya, gin-aantos han mga trabahador nga Chinese an pagbagsak han ira sweldo, paghaligot han ira benepisyo, mas hilaba nga oras han pagtrabaho, pagdamo han mga aksidente ha lugar-trabahuan ngan iba pa nga problema. Naipakig-away han mga larulagas nga mga trabahador an ira seguridad ngan benepisyo ha mga pampubliko nga empresa, pero kadak-an han mga bag-o nga trabahador iginsulod na komo mga kontraktwal. Ha mga sona nga paneksport, nagtatrabaho hin tubtub 12 kaoras an mga trabahador, pito kaadlaw ha usa ka semana. Nagistar ha nagsusuruot nga dormitoryo nga nagsusukot hin hitaas nga kabaraydan ha tubig ngan kuryente. Mayda mga panahon nga ginpipirit hira nga magtrabaho hin tubtub 15 kaoras ha usa kaadlaw ngan ginpapatawag hira ha pabrika anuman nga oras karuyagon han kapitalista. AB

#KampuhanIlocos, iginlansar

IGINLANSAR HAN SOLIDARITY of Peasant against Exploitation ngan National Federation of Tobacco Farmers Association and Cooperatives an #KampuhanIlocos hadton Septyembre 24 ha atubangan han kapitolyo han Ilocos Sur ha Vigan. Panawagan nira an katungod ngan makatadungan nga presyo ha ira mga produkto.

Igintuman an paggios ha Tobacco Tripartite Consultative Conference han han National Tobacco Administration (NTA) ha Quezon City dida han Septyembre 25. An TTCC in ginhihimo kada duha katuig ngan nagtatalaan hin presyo han tabako. Nagkokonsabuhay an NTA ngan an mga kumpanya ha tabako agud pugngan an kaangayan nga paghitaas han produkto nga tabako han mga parag-uma.

Basar ha pag-aram han mga parag-uma, kinahanglan aada ha P128/kakilo an presyo han tabako, hin waray klasipikasyon. Ha presente, an abereyds nga presyo han tabako in P80/kakilo la. Tikang 2003, nairaysang ha tinuig nga abereyds nga P3 an igin umento han presyo hini samtang upat kabeses na nga humitaas an gastos ha produksyon ngadto ha P273,600.

Durot gihapon ha kakurian ha pagtanom ngan sobra nga pagkalugi, gumuti na an ihap han nagtatanom han tabako. Dida han tuig 2016 mayda nala 40,892 nga parag-uma han tabako tikang ha 53,959 hadton 2013, Gumuti naman an tuna nga gintatamnan han tabako hin haros 30%.

An tabako nga Virginia an kasagaran nga gamit ha produksyon han sigarilyo han mga kumpanya nga Philip Morris Philippines Manufacturing Inc. Ngan Fortune Tobacco. Kontrolado nira an 90% han merkado han sigarilyo ha nasud. Dida han 2017, nagrekord an duha nga kumpanya hin neto nga kita nga di mamenus ha P8.4 bilyon. AB

Makuri nga kamutangan han mga migrante ilarum ni Duterte

Nababarikaso an rehimen Duterte ha pagduso han mga trabahador nga Pilipino nga makipagsapalaran ha langyaw nga labnasan para artipisyal nga palutawon an nagtitikamatay nga ekonomiya han nasud. Atubangan han nagtitikagrabe nga dis-empleyo ngan nagpapadayon nga pagluros han lokal nga produksyon, agresibo nga iginbabaligya han rehimen an dako nga ihap han waray trabaho nga Pilipino ha mga kapitalista nga nasud nga naglalaway ha barato ngan pwersado nga pagtrabaho.

Kaupod ha mga maniobra ni Duterte an diri pala maiha niya nga pagpasyada, kaupod han iya mga upisyal ha ekonomiya ngan militar, ha Russia dida han Oktubre 2-5. Nakipagmiting hira kan Pres. Vladimir Putin ngan mga kapitalista nga Russian agud direkta nga magpalimos, diri la han ayuda pinansyal ngan militar, kundi hasta na gihapon han dugang nga mga trabaho para ha mga Pilipino.

Han nakalabay nga bulan, iginhinambog liwat han rehimen an ginpermahan hini nga mga kasarabutan ha pagtrabaho ha magkalain-lain nga nasud. Tikang Enero-Hulyo, direkta daw ini nakapagpadara hin 4,498 migrante nga trabahador nga Pilipino (overseas Filipino workers o OFW) ha unom nga nasud. Pinakadamo an igindeploy hini ha South Korea ngan Saudi Arabia. Dugang nga umento dinhi an kadam-an nga trabahador nga ideneploy kada tuig ha Canada, Israel, Spain ngan iba pa.

Pagsarig ha remitans

An ekonomiya han Pilipinas pernihan nga aada ha krisis ngan pakyas nga makatindog ha kalugaringon teel. Agud sustentuhan an lokal nga konsumo ngan artipisyal nga resolbahon an padayon nga natikadako nga depesito ha balanse han mga kabaraydan (balance of payment o BOP), nagin palisiya na han reaksyonaryo nga estado an pagsarig ha remitans nga iginsususlod han mga OFW ha nasud.

Hadton nakalabay nga tuig, umabot na ha $28.9 kabilyon (o 1.5 trilyon ha balyuay nga $1=P52.44 hadton han Disyembre 2018) an kabug-usan nga remitans han mga OFW. Ini na an pinakahitaas nga nairekord ha kasaysayan han nasud, ngan katugbang na hin 9.7% han nahirekord nga gross domistic product (kabug-usan nga lokal nga produksyon) ha pareho nga tuig.

Nagpabilin nga pinakadako an remitans tikang ha US ($9.99 kabilyon), nga amo gihapon an mayda pinakadako nga ihap han mga OFW (4 kamilyon) ha bug-os nga kalibutan. Ginsundan ini han Saudi Arabia ($2.23 bilyon) ngan United Arab Emirates ($2.04 bilyon).

Desperado hi Duterte nga padakuon pa an remitans han mga OFW tungod kay ginpapahitaas hini an credit rating (grado ha kakayahan nga magbayad han utang) han nasud. Ini an iya gingagamit agud magpahamot hin dugang pa nga langyaw nga mga pautang ngan panmuhunan para ha iya programa nga Build,Build, Build.

Hadton 2018, may abereyds nga 6,298 trabahador nga Pilipino kada adlaw an nagawas han nasud (o kabug-osan nga 2.3 kamilyon). Tulo ka pilo ini nga mas dako tanding ha 2,250 nga abereyds nga bag-o nga trabaho nga nahimo han lokal nga ekonomiya kada adlaw ha pareho nga panahon. Maabot ha 1.28 milyon ha ira in mga kontraktwal ngan gin-uuripon han ira mga employer. Gin-aantos nira an diri makatawo nga kundisyon ha pagtrabaho, rasista nga diskriminasyon ngan iba pa nga pangabuso.

Iginreport han Commission on Filipinos Overseas hadton 2013 nga mayda masobra 10.2 milyon na nga Pilipino an nagtatrabaho ha langyaw nga labnasan. Gawas pa dinhi an diri dokumentado nga mirante.

Maniobra ha panhhuthut

Magkalain-lain nga maniobra an iginpapatuman han rehimen agud makagpuga hin bilyun-bilyon nga kita tikang ha mga OFW. Maabot na ha P27,450 an kabug-usan nga sukot han magkalain-lain nga ahensya han reaksyunaryo nga gubyerno ha kada trabahador nga nag-aplay hin trabaho ha gawas han nasud. Kaupod dinhi an rekisitos nga P11,400 nga deposito ha SSS ngan Philhealth, nga igin-imponer han rehimen dida han 2018 ha epekto han buaw nga Universal Health Care Act.

Uhaw ha tubo, iginpapatuman liwat han rehimen an palisiya nga "no pay, no service" (waray bayad, waray serbisyo) agud obligaron an mga OFW nga magbayad. Ha luyo nga bahin, gin-abswelto han palisiya an rehimen tikang ha ligal nga obligasyon hini nga atamanon an mga katungod ngan kaupayan han mga OFW.

Hadton nakalabay nga tuig, nakakolekta an reaksyonaryo nga estado hin P36.91 bilyon tikang ha

"Migrante...," sundan ha paypay 10

Nasyunal nga ukoy-pasada madinaugon

MADINAUGON NGA IGINLANSAR han mga drayber ngan opereytor han dyip an nasyunal ukoy-pasada dida han Septyembre 30. Kabalyu han magkulop nga kita, nagtukod hin mga sentro nga protesta an mga drayber ngan opereytor agud utro nga ipakita an ira pagtipa ha programa nga "modernisasyon" han gubyerno.

Hadto pa han 2017 iginduduso an ini nga programa. Plano han gubyerno nga tanggalon an 15-ka tuig nga mga dyip ngan balyuan hin mga "moderno nga dyip" nga nagkakantidad hin P1.6–P2 milyon kada usa. Ura-ura kamahal hini sanglit gintatantiya nga mawawarayan hin pakabuhi an mayda 240,000 nga drayber ngan gudti nga opereytor han dyip, ngan 80,000 nga drayber han UV Express.

Ginsukna gihapon han mga nagprotesta an paghitaas han presyo ngan dugang nga buhis ha petrolyo, pangutong, ngan mga pakuri nga lokal nga mga ordinansa ngan palisiya han Land Transportation Franchising and Regulatory Board.

Ginpangunahan han gintig-ob nga Samahan ng mga Tsuper ngan Operators Nationwide ngan Alliance of Concerned Transport Organizations an ukoy-pasada. Nakig-usa gihapon ha ira an alyansa nga Stop and Go, Gabriela, Anakbayan, ngan iba pa. Tungod ha protesta, napiritan an rehimen nga kanselahon an klase ngan trabaho ha pira nga lugar, ngan nagpabeyahe hin kadugangan nga mga bus. Sugad paman, nagmatig-a pa gihapon an gubyerno ha programa hini ngan utro nagtarhug nga tatanggalan hin prangkisa an mga pumartisipar ha aksyon.

Kadak-an in 90% paralisado an mga byahe ha Metro Manila ngan Calabarzon, ngan mga nangunguna nga ruta ha Isabela, Pampanga, Bulacan, Albay, Iloilo, Capiz, Aklan ngan Davao. Nakiusa liwat an mga drayber ha mga syudad han Cauayan, Santiago, Baguio, Dagupan, Bacolod, Cebu ngan General Santos.

Ginsukna gihapon han mga drayber an lokal nga ordinansa nga nagpapakuri ha ira para magpakabuhi. Ha Valenzuela City, gintipahan nira an palisiya nga "no contact" kun diin poyde pasalawdan hin pagtalapas ngan papagmultahon an mga tsuper gamit la an mga bidyo tikang ha CCTV ngan iba pa nga digital nga gadyet. Ha Butuan City, nag-ukoy-pasada gihapon an mga drayber han traysikol agud igprotesta an plano han lokal nga gubyerno nga tanggalon an mga traysikol nga de-motor ngan balyuan ini hin mga de-kuryente. AB

30,000 nga sweldo, igin-iinsister han mga magturutdo

MAABOT HA 5,000 nga mga magturutdo, empleyado han gubyerno ngan trabahador nga panlawas an nagmartsa dida han Oktubre 4 tikadto ha Mendiola agud ig-insister ha rehimen Duterte nga tumanon na an saad hini nga dugang nga sweldo. Ha pangunguna han Alliance of Concerned Teachers (ACT), nagtukod an mga magturutdo hin pormasyon nga hitsura hin "30K" komo simbolo han ira kampanya nga pahitas-on an sweldo ngadto ha 30,000 para ha mga bag-o nga empleyo nga mga magturutdo.

Sigun naman ha All Government Employees Unity, makatadungan nga dugang-nga-sweldo an dapat nga ipatuman ngan diri sensilyo nga umento. Labot ha 30,000 para ha mga bag-o nga empleyo nga magturutdo, gin-aaro liwat nira nga ipatuman an P16,000 nasyunal nga minimum nga sweldo para ha mga empleyado ngan P31,000 nga binulan nga sweldo para ha mga propesor ha kolehiyo.

Ginsukna han ACT an igin-alutaga ha nasyunal badyet han 2020 nga P61 dugang nga sweldo kada adlaw para ha mga magturutdo. Ha presente mayda 800,000 bag-o nga empleyo nga mga magturutdo. Nakarawat hira hin P20,754 nga binulan nga sweldo. Araba han mga magturutdo, labot ha pas-an nira an damo nga trabaho, mas nga pakuri an padayon nga paghitaas han presyo han papliton ngan kaltas ha mga batakan nga serbisyo. AB

"Migrante...," tikang ha paypay 9

gintatantiya nga 1.3 milyon nga migrante nga trabahador.

Samtang, nag-alutaga la an rehimen hin P1.2 bilyon nga pondo para ha mga serbisyo hini ha mga OFW hadton nakalabay nga tuig. Ini nga kantidad in 3% la han kinita hini tikang ha panunukot han mga kabaraydan ngan waray pa ha usa kaporsyento han kabug-usan nga remitans ha pareho nga panahon.

Waray pulos

Sobra-sobra an napupuga nga kita han rehimen kundi kulang ura-ura an naihahatag hini nga bulig ha mga migrante, labi na ha masobra 4,000 nga nakadetiner ha magkalain-lain nga parte han kalibutan, kaupod an 73 nga nasentensyahan nga bitayon.

Pinakalandaw an kaso ni Mary Jane Veloso, biktima han panguwat nga nasentensyahan nga bitayon ha Indonesia. Hadton han 2017, sugad hin gintutugutan na han rehimen an gubyerno han Indonesia nga himuon an pagsisirot han pagdid-an hini hi Veloso nga magsubmiter han iya testimonya kontra ha iya iligal nga mga rekruter nga hira Ma. Cristina P. Sergio ngan Julius Lacanilao ha Nueva Ecija.

Inisyal nga gin-iskidyol an pinakaurhi nga pagbista ha kaso kontra ha nasering nga rekruter hadton Septyembre 26 kundi ginhatagn pa gihapon han lokal nga korte hi Veloso hin urhi nga higayon agud tumistigos ha Oktubre 28. Luyo hini, padayon nga nagpakabungol-bungolan an rehimen ha panawagan han mga kaurupdan, kasangkayan ngan mga tagsuporta ni Veloso nga tugutan hiya nga tumistigo agud maisalbar an iya kinabuhi. AB